

2023/2121(INI)

10.11.2023

JELENTÉSTERVEZET

a kohéziós politikáról 2014–2020 között – végrehajtás és eredmények a tagállamokban
(2023/2121(INI))

Regionális Fejlesztési Bizottság

Előadó: Andrey Novakov

TARTALOM

	Oldal
INDOKOLÁS – TÉNYÖSSZEFOGLALÓ ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK.....	3
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	9

INDOKOLÁS – TÉNYÖSSZEFOGLALÓ ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK

Egy évtizednyi kohéziós politikai beruházások végéhez közeledve elérkezett az idő, hogy számba vegyük a politika végrehajtását és az elmúlt programozási időszakban elért eredményeket, és hozzájáruljunk a jövővel kapcsolatos gondolkodási folyamathoz.

A kohéziós politikai beruházások EU-szerte példátlan pozitív hatást gyakoroltak a régiókra, városokra, vidéki, határ menti és távoli területekre. Közvetlenül vagy közvetve minden uniós tagállam megtapasztalta az uniós költségvetésből történő finanszírozás pozitív hatásait. A közlekedési infrastruktúrába, az energiába, a kis- és középvállalkozásokba (kkv-k), a készségekbe, az innovációba, a mezőgazdaságba, a reformokba és más területekre irányuló uniós beruházások békeidőben hozzájárulnak az EU fejlesztéséhez, válság idején pedig elősegítik a helyreállítást. A kohéziós politika több prioritásra épülő beruházási megközelítése a megosztott irányítással együtt hozzájárult az EU következő prioritásaihoz: a kkv-k támogatása, kutatás és innováció, digitalizáció, mezőgazdaság, városi infrastruktúra, turizmus, nagy közlekedési infrastruktúrák, kultúra és oktatás, egészségügy, határokon átnyúló projektek, energetikai átállás, energiahatékonyság, éghajlat és környezetvédelem. A több ezer helyi projekt eredményei igazolják a kohéziós politikán keresztül történő regionális beruházások nélkülözhetlenségét, valamint megerősítik szerepét és növelik láthatóságát a többéves pénzügyi keretben.

Az előadó következtetései és ajánlásai a legfontosabb kohéziós politikai alapok – az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), a Kohéziós Alap (KA), az Európai Szociális Alap (ESZA) és az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés (IFK) – 2014–2020 közötti időszakban történt végrehajtásáról rendelkezésre álló rengeteg adaton alapulnak. Természetesen kevesebb adat áll rendelkezésre a Covid19-világjárványra, valamint a közelmúltbeli ukrajnai és energiaválságra válaszul elfogadott kohéziós eszközökről – a koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezésekről (CRII és CRII+), a kohéziós célú és az európai területeknek nyújtott helyreállítási támogatásról (REACT-EU), az Európában lévő menekültekre irányuló kohéziós fellépés (CARE), a területeknek nyújtott rugalmas támogatásról (FAST-CARE) és a megfizethető energia támogatásáról (SAFE). Ennek az az oka, hogy nem telt el elég idő ahhoz, hogy megfelelő betekintést nyerjünk. Mindazonáltal az előadó úgy véli, hogy bizonyos korlátok ellenére a beruházások előzetes értékeléséből levonható néhány tanulság.

E jelentés elkészítéséhez az előadó nemcsak a 2014–2020-as alapok végrehajtásának hatékonyságát, hanem a szakpolitika tényleges eredményességét is megvizsgálta: végül is a teljesítményre és az eredményekre való fokozott összpontosítás volt ennek az időszaknak az egyik legfontosabb jellemzője. Más szóval, a pénzügyi végrehajtáson túl az előadó megvizsgálta a beruházások tényleges eredményeiről rendelkezésre álló adatokat, hogy megpróbálja meghatározni, hogy a hozzáférhető kohéziós eszközök hogyan járultak hozzá a Szerződésben rögzített kohéziós célkitűzés teljesítéséhez, valamint az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre irányuló uniós stratégia prioritásaihoz.

Az értékelés keretében az előadó foglalkozott a kohéziós politika előtt álló kihívásokkal is, amelyek közül néhányat a Regionális Fejlesztési Bizottság (REGI) az elmúlt parlamenti ciklusban részletesen megvitatót. A jelenlegi programozási időszakot megelőzően végrehajtott szakpolitikai felülvizsgálat ellenére a kohéziós politika ismét forduloponthoz

érkezett: más eszközökkel és teljesítési modellekkel kell felvennie a versenyt, és egyre több hosszú távú prioritást kell teljesítenie, miközben egyre gyakrabban kell reagálnia vészhelyzetekre. A kohéziós politika fennmaradása a 2014–2020-as időszak sikeres lezárásától és a 2021–2027-es programok hatékony végrehajtásától függ, valamint attól, hogy képes-e megújulni, alkalmazkodni a változó világhoz és kezelni az új kihívásokat. Az előadó szándéka, hogy az e jelentésben szereplő következtetések és ajánlások hozzájáruljanak az említett témákról folytatott intézményközi vitához, és ezáltal segítsék a jövőbeli kohéziós keretrendszer kialakítását.

Eljárás és források

Az előadó többek között a következő forrásokra támaszkodott:

- a REGI-bizottságban a Bizottsággal és a tagállamok állandó képviselőivel a kohéziós politikai alapok végrehajtásáról folytatott megbeszélések (amelyek 2022 júliusában kezdődtek és még folyamatban vannak);
- a Parlament kutatási szolgáltatásainak kiadványai¹, többek között: a Parlament „B” Tematikus Főosztályának tanulmánya a felhasználási arányokról (előzetes eredmények);
- a rendelkezésre álló adatok elemzése, beleértve a Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatósága (DG REGIO) által kezelt, kohéziós politikával kapcsolatos nyílt adatbázisokat, a nyílt hozzáférésű kohéziós adatok platformját, a koronavírus-jelzőrendszert és a Kohesio weboldalt;
- a Bizottság forrásai², beleértve a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról szóló nyolcadik jelentést és az EU strukturális és beruházási alapjainak (esb-alapok) éves végrehajtási jelentéseit³;
- az Európai Parlamenti Kutatószolgálat által más uniós intézmények – többek között az

---

¹ Lásd például: „Financial Implementation of European Structural and Investment Funds” [Az európai strukturális és beruházási alapok pénzügyi végrehajtása], 2018. június; „Cohesion Policy and Climate Change” [Kohéziós politika és éghajlatváltozás], 2021. április; „Cohesion Policy and Climate Change” [Kohéziós politika az EU szénorientált régióiban], 2023. január.

² Lásd még: „Key achievements of cohesion policy”, Európai Bizottság; „Evaluation of e-Cohesion 2014-2020, Final Report” [A 2014–2020 közötti e-kohézió értékelése, végleges jelentés], DG REGIO, Európai Bizottság, 2023; „Annual activity report 2021 - Regional and Urban Policy” [2021. évi éves tevékenységi jelentés – Regionális és Várospolitika], Európai Bizottság, 2022. április; „Annual activity report 2022 - Regional and Urban Policy” [2022. évi éves tevékenységi jelentés – Regionális és Várospolitika], Európai Bizottság, 2023. június; „Preliminary evaluation of the support provided by ESF and FEAD under the Coronavirus Response Investment Initiatives (CRII and CRII+)” [A koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezések (CRII és CRII+) keretében az ESZA és a FEAD által nyújtott támogatás előzetes értékelése], bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2023)0249).

³ „Európai strukturális és beruházási alapok – A program 2014 és 2020 közötti végrehajtására vonatkozó éves végrehajtási jelentések 2022. évi összefoglaló jelentése” (SWD(2023)0022), amely összefoglalja a tagállamok által a 2014–2020-as időszak tekintetében a végrehajtással kapcsolatban elvégzett összes értékelést.

- Európai Számvevőszék (Számvevőszék)⁴ és az Európai Beruházási Bank (EBB)⁵ – tanulmányaival, szakpolitikai dokumentumokkal⁶ és az egyes tagállamok által végrehajtott szakpolitikák értékeléseivel⁷ kapcsolatban végzett áttekintés;
- a kohéziós politika jövőjével foglalkozó magas szintű munkacsoport által végzett munka;
  - a REGI bizottságban 2023. október 23–24-én a kohéziós politika egyszerűsítésével kapcsolatban megtartott nyilvános meghallgatás,
  - a REGI bizottság által szervezett, a kohézió jövőjével foglalkozó, 2023. november 7-i parlamenti bizottsági ülés,
  - kapcsolattartás a Bizottsággal, az irányító hatóságokkal, valamint a regionális és helyi önkormányzatokkal.

---

⁴ Lásd például az Európai Számvevőszék következő közleményeit: „A 2022. évi pénzügyi évre vonatkozó költségvetés végrehajtásáról szóló éves jelentés”; 24/2021. sz. különjelentés – „Teljesítményalapú finanszírozás a kohéziós politikában: figyelemre méltóak a törekvések, de a 2014–2020-as időszakban még maradtak akadályok”; 08/2022. sz. különjelentés – „ERFA-támogatás a kkv-k versenyképességének javítására”; 23/2022. sz. különjelentés – „Szinergiák a Horizont 2020 és az európai strukturális és beruházási alapok között”; 27/2022. sz. különjelentés: A szomszédos országokkal folytatott, határokon átnyúló együttműködés uniós támogatása; 22/2022. sz. különjelentés – „A szénorientált régióknak nyújtott uniós támogatás”; 02/2022. sz. különjelentés – „Vállalkozások energiahatékonysága”; 09/2022. sz. különjelentés – „A 2014–2020-as uniós költségvetés éghajlatpolitikai kiadásai”.

⁵ „The state of local infrastructure investment in Europe” [A helyi infrastrukturális beruházások helyzete Európában], az EBB 2022–2023-as települési felmérése, 2023. július.

⁶ „Strengthening governance of EU funds under Cohesion Policy - administrative capacity building roadmaps” [Az uniós források irányításának megerősítése a kohéziós politika keretében – igazgatási kapacitásépítési ütemtervek], - OECD, 2020. január; „The delivery system of Cohesion Policy now and in the future” [A kohéziós politika végrehajtási rendszere most és a jövőben], Spatial Foresight és ÖIR a Régiók Bizottsága számára, 2023.

⁷ Lásd például: „Evaluation of the Territorial and settlement development OP 2014-2020 in Hungary” [A magyarországi Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (2014–2020) értékelése]; „[Az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés eredményeinek értékelése](#)”, Equinox Consulting, 2018; „[A munkaerőpiaci integrációt támogató konstrukciók értékelése](#)”, GKI Gazdaságkutató, 2021. január; „Evaluation of the YEI” [Az IFK értékelése], Wolf-Watz, O. és Öhlin, J., 2018, 2018. december; „[Übergreifende Programmevaluierung der Förderung durch den Europäischen Sozialfonds \(ESF\) im Freistaat Thüringen in der Förderperiode 2014 bis 2020 - Abschlussbericht](#)”, Institut für Sozialökonomische Strukturanalysen, 2020.

Kohéziós politika a 2014–2020-as időszakban

Új keret

A 2014–2020-as időszakban a koordináció és a kiegészítő jelleg, valamint az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiájával (Európa 2020 stratégia) való szilárd kapcsolat megteremtése érdekében egységes szabályrendszert vezettek be az EU öt strukturális és beruházási alapjára vonatkozóan. Az ERFA, a Kohéziós Alap és az ESZA a 2020-as stratégia egyik beruházási pillérévé vált, miközben a kohéziós célokhoz is hozzájárult. A közös rendelkezésekről szóló rendelet (CPR) 9. cikke az Európa 2020 stratégia prioritásait 11 tematikus célkitűzéssé alakította át, amelyeket az egyes esb-alapoknak támogatniuk kellett.

Ezenkívül az ERFA, az ESZA és a Kohéziós Alap konkrét célja a növekedést és a munkahelyteremtést szolgáló beruházások támogatása minden régiókatételekben. Az ERFA a területi együttműködési célkitűzést is támogatta.

A stratégiai programozási megközelítés kiegészítése érdekében a CPR szorosabb kapcsolatot teremtett az országspecifikus ajánlásokkal, valamint eszközöket és útmutatást nyújtott az alapok közötti szinergiák eléréséhez, például a több alaptól finanszírozott programok, az integrált területi beruházások, a közösségvezérelt helyi fejlesztés és a közös cselekvési tervek lehetőségeihez.

Ezenkívül az új keretrendszer új mechanizmusokat vezetett be a politika hatékonyságának javítása érdekében, például a teljesítménykeretet, a teljesítménytartalékot és az előzetes feltételrendszert. Fontos egyszerűsítési intézkedéseket is tartalmazott, enyhített a jelentéstételi követelményeken, bevezette az e-kohéziót, és tett néhány lépést az eredményalapú irányítás irányába.

Végezetül az új keret az előző programozási időszakhoz képest megerősítette a politika területi dimenzióját. Erre példa a közös rendelkezésekről szóló rendelethez csatolt Közös Stratégiai Keret és az európai partnerségi magatartási kódex.

A kohézió mint válságreagálási eszköz

2020-tól kezdve több súlyos válság is megrázta az EU-t és az egész világot. A Covid19-világjárvány, az Ukrajna elleni orosz agressziós háború és az általa kiváltott energiaválság az EU valamennyi régiójában komoly hatással volt az emberekre és a vállalkozásokra. A kohéziós politika jelentős szerepet játszott az erre a nehéz helyzetre adott uniós válaszban. 2020-ban a 2014–2020-as szabályok, a CRII és CRII+ módosításai nagyobb rugalmasságot biztosítottak a tagállamoknak ahhoz, hogy a kohéziós alapokat a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek, vállalkozások és az egészségügyi ágazat támogatására használják fel. 2021-ben a REACT-EU-n keresztül kiegészítő forrásokat bocsátottak rendelkezésre a jövőorientált intézkedések támogatására.

2022-ben a CARE és a FAST-CARE révén bevezetett rugalmasságok segítették a tagállamokat abban, hogy a rendelkezésre álló 2014–2020-as finanszírozást átcsoportosítsák az Ukrajnából menekülő emberek megsegítésére. A REPowerEU részeként a 2014–2020-as

keret tovább módosult a SAFE kezdeményezés révén. Ennek a kezdeményezésnek köszönhetően a kohéziós politika segíteni tudott a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásoknak és kkv-knak abban, hogy megbirkózzanak az ukrajnai háború miatt egekbe szökő energiaköltségekkel.

A végrehajtással kapcsolatos megállapítások⁸

Az előadó az 1303/2013/EU rendelet⁹ alapján megvizsgálta a 2014–2020-as kohéziós politika jogi kerete alapján végzett beruházások végrehajtását. A politika végrehajtását biztosító legfontosabb alapok (az ERFA, a Kohéziós Alap és az ESZA), az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezéssel együtt összesen 449 milliárd eurót¹⁰ biztosítottak a 2014–2020-as időszakra (ami a tervezett 532 milliárd euró 84%-át teszi ki). Ezek a számadatok tartalmazzák a nemzeti társfinanszírozást és a REACT-EU keretében biztosított kiegészítő forrásokat. A REACT-EU forrásainak figyelembevétele nélkül a felhasználási aránynak el kell érnie a 89%-ot.

Ami a kifizetéseket illeti, a 2014–2020-as időszak a szokásos projektélekciklust követte, bár lassabb ütemben. A kifizetések késve kezdődtek, és az időszak elején lassan haladtak (2016 végére 8%). Bár 2017-től kezdve jelentősen felgyorsultak, 2018-ban a kifizetések üteme a legtöbb tagállamban lassabb volt, mint az előző programozási időszak azonos szakaszában. Ez feltehetően annak tudható be, hogy a 2014–2020-as keretet viszonylag későn, mindössze néhány nappal a hivatalos kezdete előtt fogadták el, és hogy a visszavonási szabályok (n+3) megváltoztatása miatt a 2007–2013-as időszakhoz képest kisebb volt a nyomás a végrehajtás tekintetében.

2020-tól kezdve a végrehajtást először a Covid19 világjárvány, majd a menekült- és az energiaválság befolyásolta. A CRII+ keretében tett átprogramozási erőfeszítések és a CARE-n keresztül a 100%-os társfinanszírozás alkalmazásának a lehetősége – egyéb intézkedések mellett – hozzájárultak a kiadási arányok 2020-as, 2021-es és 2022-es növekedéséhez. Ennek ellenére 2022 végén a felhasználási arány (a REACT-EU-t is beleértve) mindössze 77% volt.

A kiadási arány az időszak második felében tovább növekedett, és 2023-ra a kiadások jelentősen felzárkóztak, azaz ugyanolyan mértékű volt az arány, mint a 2007–2013-as időszak azonos időpontjában. A pénzügyi végrehajtás azonban összességében lassabb volt, mint az előző időszakban. Több program esetében is vissza kell vonni a kötelezettségvállalásokat, mert nem teljesültek a kifizetési célok, és jelentős különbségek figyelhetők meg a tagállamok, a régiók, valamint a programok és a tematikus célkitűzések szintjén. Az átmeneti régióknak történő kifizetések általában lassabbak, csakúgy, mint az 5. tematikus célkitűzéshez (az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás), a 4. tematikus célkitűzéshez (alacsony szén-dioxid-

⁸ Az ebben a szakaszban szereplő adatok a 2023. november 9-i állapotot tükrözik, és az akkor rendelkezésre álló adatok a 2023. június 30-ig tartó időszakra vonatkoztak. Az eljárás során az adatok frissítésére kerülhet sor, amint újabb adatok válnak elérhetővé.

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, HL L 347., 2013.12.20., 320. o.

¹⁰ a Kohéziós Alap nyíltadat-platformja, 2023. november 3-i állapot. A 2023. június 30-ig tartó időszakra vonatkozó adatok.

kibocsátású gazdaság), a 11. tematikus célkitűzéshez (igazgatási kapacitás) és a 6. tematikus célkitűzéshez (környezetvédelem) tartozó kiadások.

Ami a REACT-EU keretében rendelkezésre álló finanszírozást illeti, a mai napig a teljes rendelkezésre álló összegnek csak mintegy 50%-át fizették ki a tagállamoknak¹¹. A Számvevőszék már rámutatott arra, hogy fennáll annak a veszélye, hogy a tagállamok igyekeznek még az időszak vége előtt elkölteni a rendelkezésre álló forrásokat, és nem fordítanak kellő figyelmet a teljesítményre és az ár-érték arányra.

Ami a felhasználási mintázatot illeti, a tagállamok nagyjából egyharmada késve használja fel a forrásokat. 2023 novemberében 86% volt az átlagos kifizetési arány az EU-ban, ettől néhány régebbi és nagyobb tagállam jelentősen elmaradt. Bár valószínű, hogy ezek az országok az időszak vége felé felgyorsítják teljesítményüket, jelenlegi tartósan alacsony felhasználási mintáik mögöttes strukturális problémákra utalnak, amelyek a programozási időszak vége felé rendszeresen nagy nyomást helyeznek a hatóságokra, és végül a rendelkezésre álló források elvesztéséhez vezethetnek. Meg kell említeni, hogy a Parlament támogatja az esb-alapokra vonatkozó záró dátum 2024. december 31-re történő módosítását¹².

Ebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a kiadások lassú üteme komoly problémát jelent egyes tagállamokban. A többéves pénzügyi keretről szóló megállapodások későn jönnek létre, és ez folyamatosan késlelteti a kohéziós keretszabályozás elfogadását az egyes programozási időszakokban. Erre is jobb megoldást kell találni a jövőbeli programozási időszakokban. Emellett a korábbi elemzések azt mutatják, hogy az uniós strukturális alapok felhasználásával kapcsolatos késedelmek a programozási időszakok során felhalmozódnak.

A felhasználás azonban csak egy aspektusa a végrehajtásnak. A jelentéssel kapcsolatos előkészítő munka során az előadó egy sor további tényezőt azonosított, amelyek befolyásolták a kohéziós politika végrehajtását és hatékonyságát a 2014–2020-as időszakban, ideértve az adminisztratív terheket, a helyi és regionális önkormányzatok kapacitását, az EU által a közelmúltban tapasztalt árválságokat és munkaerőhiányt. Ezek képezik az állásfoglalásra irányuló indítványban szereplő ajánlások alapját.

A kohéziós beruházások programozása, átprogramozása, végrehajtása és lezárása nemzeti szinten, de mindenekelőtt helyi, regionális és szubregionális szinten befolyásolja a szakpolitikai eredményeket. A kohéziós politikára vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendeletet és a CPR hatálya alá tartozó ágazati szabályozást idővel továbbfejlesztették. A 2021–2027-es szabályozás módosításai számos kihívást érintettek. Az egyik olyan terület azonban, amellyel még nem foglalkoztak kellőképpen, a helyi hatóságokon, többek között az önkormányzatokon keresztül történő helyi szintű végrehajtás. Ezért az előadó a jelentésben a helyi szintre vonatkozó ajánlásokra összpontosított.

---

¹¹ [a Kohéziós Alap nyíltadat-platformja, REACT-EU](#), 2023. november 3-i állapot.

¹² Lásd: [a Parlament STEP-pel kapcsolatos álláspontja](#) – Az Európai Parlament 2023. október 17-én elfogadott módosításai a Stratégiai Technológiák Európai Platformjának (STEP) létrehozásáról és a 2003/87/EK irányelv, valamint az (EU) 2021/1058, az (EU) 2021/1056, az (EU) 2021/1057, az 1303/2013/EU, a 223/2014/EU, az (EU) 2021/1060, az (EU) 2021/523, az (EU) 2021/695, az (EU) 2021/697 és az (EU) 2021/241 rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatához. Elfogadott szövegek, P9_TA(2023)0364.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a kohéziós politikáról 2014–2020 között – végrehajtás és eredmények a tagállamokban (2023/2121(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 174. és 349. cikkére,
- tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre (a továbbiakban: a közös rendelkezésekről szóló rendelet)¹,
- tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1301/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre²,
- tekintettel a Kohéziós Alapról, és az 1084/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1300/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre³,
- tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alap által az európai területi együttműködési célkitűzésnek nyújtott támogatásra vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló, 2013. december 17-i 1299/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁴,
- tekintettel az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1304/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁵,
- tekintettel az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU és az 508/2014/EU rendeletnek a COVID-19 járványra adott válaszként a tagállamok egészségügyi rendszereibe és gazdaságuk más ágazataiba történő beruházások mozgósítását célzó különös intézkedések tekintetében történő módosításáról szóló, 2020. március 30-i (EU) 2020/460 európai parlamenti és tanácsi rendeletre (A koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés)⁶,

---

¹ HL L 347., 2013.12.20., 320. o.

² HL L 347., 2013.12.20., 289. o.

³ HL L 347., 2013.12.20., 281. o.

⁴ HL L 347., 2013.12.20., 259. o.

⁵ HL L 347., 2013.12.20., 470. o.

⁶ HL L 99., 2020.3.31., 5. o.

- tekintettel az 1301/2013/EU és az 1303/2013/EU rendeletnek az európai strukturális és beruházási alapok COVID-19-járványra adott válaszlépésekre történő felhasználásához kivételes rugalmasságot biztosító egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról szóló, 2020. április 23-i európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁷ (A koronavírusra való reagálást célzó, kiterjesztett beruházási kezdeményezés).
- tekintettel az 1303/2013/EU és a 223/2014/EU rendeletnek az Európában lévő menekültekre irányuló kohéziós fellépés (CARE) tekintetében történő módosításáról szóló, 2022. április 6-i (EU) 2022/562 európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁸,
- tekintettel az 1303/2013/EU és az (EU) 2021/1060 rendeletnek az Oroszországi Föderáció által elkövetett katonai agresszió következményeinek kezelését célzó további rugalmasság tekintetében történő módosításáról – FAST (a területeknek nyújtott rugalmas támogatás) - CARE – szóló, 2022. október 19-i (EU) 2022/2039 európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁹,
- tekintettel „A 8. kohéziós jelentésről: Kohézió Európában 2050-ig” című, 2022. február 4-i bizottsági közleményre (COM(2022)0034),
- tekintettel „Az európai régiók tehetségpotenciáljának kiaknázása” című, 2023. január 17-i bizottsági közleményre (COM(2023)0032),
- tekintettel a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról az Unióban: a 8. kohéziós jelentésről szóló, 2022. szeptember 15-i állásfoglalására¹⁰,
- tekintettel „A városi területek előtt álló kihívások a Covid19 utáni korszakban” című, 2022. február 15-i állásfoglalására¹¹,
- tekintettel az uniós régiók demográfiai tendenciáinak a kohéziós politika eszközeivel történő megfordításáról szóló, 2021. május 20-i állásfoglalására¹²,
- tekintettel a „Kohéziós politika és regionális környezetvédelmi stratégiák az éghajlatváltozás elleni küzdelemben” című, 2021. március 25-i állásfoglalására¹³,
- tekintettel a lemaradó uniós régiókról szóló, 2018. március 13-i állásfoglalására¹⁴,
- tekintettel a Régiók Bizottságának a kohéziós politika 2027 utáni jövőjéről szóló, XXX-i véleményére,
- tekintettel a régiók és a városok helyzetéről szóló, 2022. évi uniós éves jelentésre,
- tekintettel eljárási szabályzatának 54. cikkére, valamint az Elnökök Értekezlete 2002. december 12-i ülésén hozott, a saját kezdeményezésű jelentések engedélyezésére vonatkozó eljárásról szóló határozatának 1. cikke (1) bekezdésének e) pontjára és 3.

⁷ HL L 130., 2020.4.24., 1. o.

⁸ HL L 109., 2022.4.8., 1. o.

⁹ HL L 275., 2022.10.25., 23. o.

¹⁰ HL C 125., 2023.4.5., 100. o.

¹¹ HL C 342., 2022.9.6., 2. o.

¹² HL C 15., 2022.1.12., 125. o.

¹³ HL C 494., 2021.1.21., 26. o.

¹⁴ HL C 162., 2019.5.10., 24. o.

mellékletére,

- tekintettel a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság levelére,
  - tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság jelentésére (A9-0000/2023),
- A. mivel a 2014–2020-as programozási időszak eredményei bizonyítják a kohéziós politika mint az egyetlen olyan regionális fejlesztési eszköz nélkülözhetetlen szerepét, amely a helyi igényekhez igazodik; mivel pozitív helyi hatása miatt a kohéziós politikát semmilyen más uniós beruházási politika nem helyettesítheti;
- B. mivel a 2014–2020-as programozási időszakban bevezetett szabályozási fejlesztések és a 2021–2027-es szabályozási keret javításai ellenére továbbra is fennáll számos kihívás;

A kohéziós politika jövője

Általános elvek

1. hangsúlyozza, hogy regionális fókusz, stratégiai tervezése és hatékony végrehajtási modellje miatt a kohéziós politikának továbbra is az EU fő eszközeül kell szolgálnia az egyenlőtlenségek csökkentése és a regionális növekedés ösztönzése tekintetében, és továbbra is kulcsfontosságú szerepet kell játszania a szimmetrikus és aszimmetrikus sokkok utáni helyreállítás támogatásában; szorgalmazza a kohéziós politika és más eszközök egyértelmű elkülönítését az uniós eszközök közötti átfedések és verseny elkerülése érdekében; úgy gondolja, hogy a 2021–2027-es programozási időszakhoz képest növelni kell a kohéziós politika teljes költségvetését és a többéves pénzügyi keretből való részesedését;
2. úgy gondolja, hogy a régiók, a városi, vidéki és távoli területek helyi igényeinek figyelembevétele érdekében a kohéziós beruházásoknak a programozás és végrehajtás tekintetében megosztott irányítás alatt kell maradniuk; elismeri, hogy a közös programozás, a társfinanszírozás, a megosztott felelősség és a közös szerepvállalás jelenti a leghatékonyabb módszert bármely uniós beruházási politika és bármely uniós finanszírozású projekt sikeres végrehajtásához;
3. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politika költségvetését nem szabad új, nem kohéziós politikai eszközökre és programokra felhasználni, sem a többéves pénzügyi kereten belül, sem azon kívül; hangsúlyozza, hogy a kohéziós források rugalmas átcsoportosításának alulról építkező, tagállami, illetve regionális vagy helyi szinten kezdeményezett folyamatnak kell lennie;

Helyi szintre való összpontosítás

4. kéri, hogy a katasztrófaregelőzésre és -elhárításra irányuló beruházásokat vagy egy külön szakpolitikai célkitűzés, tematikus koncentráció, vagy egy különleges feljogosító feltétel révén garantálják, a helyi infrastruktúrába és a kockázatkezelésbe történő beruházásokat lehetővé tevő feltétel révén biztosítsák ezeket a beruházásokat a kevésbé fejlett városi és vidéki területeken, többek között a határ menti régiókban is; úgy gondolja, hogy a célzott finanszírozásnak az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére kell összpontosítania azáltal, hogy helyben kezeli az éghajlatváltozás mellékhatásait (a lassan bekövetkező eseményeket és a szélsőséges

időjárás eseményeket egyaránt), beleértve az erdőtüzeket, árvizeket, földcsuszamlásokat, hóhullámokat, a parti eróziót és más eseményeket;

5. szorgalmazza egy olyan technikai segítségnyújtási program létrehozására, amelyet kifejezetten kisebb települések, valamint határon átnyúló és vidéki területek számára dolgoztak ki, amelyek olyan új kihívásokkal szembesülnek, mint a zöld átállás és az éghajlatváltozás; úgy gondolja, hogy a támogatásnak az igazgatási kapacitás kiépítése, a projekttervezési és stratégiai tervezési képességek (többek között a tervezési eszközök) 100%-os uniós finanszírozásának formájában kellene megvalósulnia, az elosztási kritériumoknak pedig a lakosság számát, valamint e területek szükségleteit és kihívásait kellene figyelembe venniük;
6. szorgalmazza, hogy a kohéziós politika a városi területeken végrehajtott beruházásokon, valamint a városi és vidéki projektek és beruházások közötti szorosabb kapcsolatokon keresztül erősebb városi dimenzióval rendelkezzen; kéri, hogy a városfejlesztésre szánt nemzeti ERFA-allokációk arányát 8%-ról 12%-ra emeljék; kéri, hogy ezt a finanszírozást a helyi hatóságokkal közösen és az ő érdekeiket szolgálva programozzák; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy az igazgatási kapacitás alapvető fontosságú annak biztosításához, hogy az irányító szervek és a helyi hatóságok olyan technikai ismereteket szerezzenek az éghajlatváltozással kapcsolatban, amelyeket a várostervezés és városgazdálkodás során hasznosítani tudnak; meg van győződve arról, hogy ez a projektjavaslatok jobb tervezéséhez és értékeléséhez, a források hatékonyabb elosztásához és a költségvetés kielégítő végrehajtásához vezet, a kötelezettségvállalások visszavonásának jelentős kockázata nélkül; elismeri, hogy az integrált területi beruházások alapvető szerepet játszanak a minőségi végrehajtásban és a források felhasználásában;
7. szorgalmazza a visszavont kohéziós kötelezettségvállalásoknak a helyi infrastruktúrára való tematikus összpontosítását, valamint a kohéziós politikán belüli tartalékkeretekre való felhasználását, amelyek felfogják a jövőbeli inflációs vagy ellátási láncot érintő sokkokat; úgy gondolja, hogy a mechanizmusnak a többéves és éves kötelezettségvállalás-visszavonási ciklusok nyomán gördülő alapon kellene működnie;
8. felszólít a tematikus koncentrációra vonatkozó követelmények csökkentésére, hogy az EU területi beruházásaiban a helyalapú politika elvét követve nagyobb rugalmasságot lehessen biztosítani a helyi igények kielégítése érdekében; hangsúlyozza, hogy a tematikus koncentrációkat a régiók és városok gyakorlati működéséhez kell igazítani, a programozástól és az átprogramozástól kezdve a végrehajtásig és a lezárásig; biztos benne, hogy a fő elvnek a helyszínen felmerülő konkrét igényekhez igazodó, személyre szabott beruházási megközelítésnek kell lennie;
9. kéri, hogy a kezdeti allokációkat és a társfinanszírozási arányokat a NUTS III szint (a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrája) alapján értékeljék annak érdekében, hogy a finanszírozást oda irányítsák, ahol a legnagyobb szükség van rá, és elkerüljék az elmaradott zónák kialakulását; hangsúlyozza, hogy egy ilyen hangsúlyeltolódásnak figyelembe kell vennie a nagyobb városi területek uniós finanszírozására gyakorolt lehetséges negatív hatásokat; hangsúlyozza, hogy erre azért van szükség, hogy a korábban a kohéziós politika által intenzívebben támogatott nagyvárosi területek fejlődése ne torpanjon meg;

10. úgy gondolja, hogy a helyi projektekre szánt források elosztásakor a hangsúlyt kisebb számú, nagyobb költségvetésű, közhasznú projektekre kellene helyezni ahelyett, hogy a korlátozott forrásokat nagyszámú, alacsony költségvetésű projektekre szórják szét; útmutatást és tervezési támogatást szorgalmaz a kötelezettségvállalások visszavonásának és az átcsoportosításnak az elkerülése érdekében;
11. kéri, hogy az irányító hatóságokon belül hozzanak létre helyi kohéziós tanácsokat és monitoringbizottságokat, amelyeknek döntéshozatali jogkörrel kell rendelkezniük, beleértve a helyi hatóságokkal való közös programozást és közös újraprogramozást is; ismételten felhívja a figyelmet arra, hogy ezekben a testületekben helyet kell kapniuk a városi és vidéki közigazgatás képviselőinek, többek között a polgármestereknek;
12. meg van győződve arról, hogy az önkormányzatok tekintetében alkalmazott fokozottabb fiskális decentralizáció révén hosszú távon elősegíthető a helyi felelősségvállalás erősödése, az uniós projektek időtállósága és a társfinanszírozás nagyobb hatásfoka; megerősíti, hogy ez az eljárás javítja az uniós költségvetés által biztosított pénzügyi eszközökhöz kapcsolódó önkormányzati hitelfelvételi kapacitást; hangsúlyozza, hogy a helyi költségvetéseknek nagyobb költségvetési mozgástérre van szükségük az inflációs sokkok és válságok ellensúlyozásához;
13. kéri, hogy a kohéziós politika irányítása tekintetében vizsgálják meg a decentralizáció lehetőségeit annak érdekében, hogy az irányítás közelebb kerüljön a helyi szinthez; hangsúlyozza, hogy az előkészítő munkának biztosítania kell, hogy megfelelő kapacitás és intézményi háttér álljon rendelkezésre a hatékonyság megőrzése, a szabálytalanságok számának csökkentése, valamint a szerződő felek és a végső kedvezményezettek adminisztratív terheinek mérséklése érdekében;
14. ösztönzi a több várost érintő projekteket és együttműködési megállapodásokat annak érdekében, hogy a közös kapacitásokat és a méretgazdaságossági előnyöket kihasználják az infrastruktúrával, az éghajlatváltozással és a zöld átállással kapcsolatos uniós beruházásokban; úgy véli, hogy ennek a folyamatnak a széttagoltság és a szinergiák hiánya helyett a projektek iránti nagyobb felelősségvállaláshoz és a beruházások konszolidációjához kell vezetnie;
15. szorgalmazza, hogy az EBB-csoport a fenntartható városok, a fenntartható energia és a helyi innovációs projektek támogatása révén nagyobb mértékben vegyen részt a kohéziós politikai beruházásokban, különösen a kevésbé fejlett régiókban; kéri az uniós támogatásokat kiegészítő és mozgósító helyi projekt támogatás és pénzügyi eszközök bővítését;
16. ragaszkodik a Bizottság ad hoc kezdeményezéseinek kritikai felülvizsgálatához és az új kezdeményezések alapos átvilágításához; elvárja, hogy ezt a folyamatot közösen és partnerségben, a helyi szint – a városok és a vidéki területek – garantált képviselete mellett irányítsák; kéri, hogy korlátozzák az Európai Bizottság ad hoc kezdeményezéseinek számát, amelyek közül egyesek kevésbé bizonyulnak hasznosnak helyi szinten, és a szétaprózódás miatt alááshatják az előre eltervezett kohéziós előirányzatok hatékonyságát; hangsúlyozza, hogy minden új bizottsági kezdeményezést megfelelő költségvetési kiegészítésnek kell kísérnie;
17. felszólít egy olyan mechanizmus létrehozására, amely lehetővé teszi a bürokrácia és a többszintű kormányzás elvét sértő vagy azt nem hatékonyan alkalmazó intézkedések

korai felismerését; szorgalmazza, hogy a partnerség elvét építsék be az európai szemeszterbe; meg van győződve arról, hogy a Bizottságnak és a Számvevőszéknek joga van a nyomon követéshez, ellenőrzések elvégzéséhez és korrekciós javaslatok megfogalmazásához;

◦

◦ ◦

18. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Európai Bizottságának, valamint a tagállamok nemzeti és regionális parlamentjeinek.